

туристичного порталу, проведення різноманітних заходів тощо). Розроблена система туристично-екскурсійних маршрутів області за 9-ма тематичними напрямками: «Чернігівщина княжа», «Чернігівщина козацька», «Чернігівські палаци», «Християнські святині Чернігівщини», «Шляхами Т. Г. Шевченка», «Чернігівщина літературна», «Чернігівщина мистецька», «Діаманти Сіверського краю» та «Туристичні сплави на плотах по р. Десна».

Література

1. Антоненко І. Я., Котюх Ю. М. Історико-культурна спадщина Чернігівської області: стан та перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5854> (дата звернення: 16.05.2021).
2. Верменич Я. В. Історична регіоналістика в Україні. Український історичний журнал. 2001. № 6. С. 3–26.
3. Головне управління статистики у Чернігівській області. URL: <http://chernigivstat.gov.ua> (дата звернення: 16.05.2021).
4. Чернігівська обласна державна адміністрація. URL: <https://cg.gov.ua/index.php?id=31213&tp=1> (дата звернення: 16.05.2021).

Гончар А. П.

*Науковий керівник – к.е.н., доцент В. Г. Уманська
Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького*

МЕТОДОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Добір конкретних способів дослідження визначається методологією наукового пізнання, яка визначає принциповий підхід до вивчення явищ господарського життя і є центральним питанням розвитку кожної науки. Методологія – це вивчення про метод діяльності, який включає в свої складові

принципи, методи діяльності та знання, що буде їх відображати. Метод економічного аналізу реалізується через його методикою. Методикою економічного аналізу прийнято вважати сукупність певних технічних прийомів, засобів та способів, що використовуються в наперед визначеній послідовності для досягнення поставленої мети [1, с. 21].

Прилеглим до методології є – метод. Метод – це спосіб досягнення мети та розв'язок конкретних задач, за допомогою певних прийомів, правил та операцій.

З наукової точки зору, економічний аналіз розробляє і використовує свої певні, спеціальні прийоми, операції та способи, які в подальшому впливають зі змісту і предмета конкретної науки.

Розрізняють таке поняття, як «категорії економічного аналізу», що являють собою більш загальні, ключові поняття даної науки. До таких належать: фактори, резерви, модель, результативний показник, відсоток, фінансовий результат, капітал, активи та грошовий потік.

Сукупність спеціальних прийомів становить методикою економічного аналізу, тому можна детально розглянути кожен прийом, який використовується в практиці аналітичній роботі.

Першим прийомом можна виокремити – порівняння, тому, що насамперед з порівняння і розпочинається економічний аналіз. Порівняння – передбачає визначення відхилень економічних показників з оцінкою причин цих відхилень. З цією метою фактичні дані порівнюються з плановим завданням, нормативами, даними попередніх періодів, середньогалузевими показниками та показниками передових підприємств. У результаті порівняння отримують абсолютні і відносні відхилення [2, с. 60].

Другий прийом – це балансовий прийом. Балансовий прийом – використовується для аналізу використання робочого часу, аналізу сировинних і матеріальних ресурсів.

Також до прийомів можна віднести – групування. Цей прийом є процесом утворення груп одиниць сукупності, однорідних у певному істотному відношенні, а також тих, що мають

однакові або близькі значення групувальної ознаки. В залежності від поставленої мети, розрізняють: типологічні, структурні і факторні групування.

Структурні групування поділяються на дискретні та інтервальні. У дискретних згрупуваннях досліджуваний показник подається окремим числом, а в інтервальних згрупуваннях – у вигляді інтервалів.

З погляду економічного аналізу, найчастіше прийоми поділяють на якісні та кількісні. Якісні прийоми дослідження не дають жодної числової характеристики явищам, що вивчаються, а тільки відповідають на питання, як досліджувати економічні процеси, визначають способи підходу до вивчення закономірностей. Якісні прийоми більш притаманні процесу наукового пізнання в цілому і в інших наукових сферах дослідження.

До якісних або як їх ще називають, «абстрактно-логічні» прийомів дослідження належать: аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, евристичні прийоми.

Про кількісні прийоми можна сказати, що вони дають числову характеристику економічним явищам, що досліджуються, і поділяються на описові та аналітичні.

Описові прийоми дослідження дають змогу визначити розміри, масштаби, динаміку розвитку економічних процесів, стан та структуру економічних явищ, дають певну числову характеристику окремих напрямків діяльності підприємства. До них належать середні та відносні величини, ряди динаміки, графічний прийом, структурні та типологічні групування.

Аналітичні прийоми дають змогу не тільки визначити певні значення показників, що характеризують економічні процеси, а й дослідити причинно-наслідкові залежності між явищами, ступінь впливу окремих факторів на предмет дослідження.

Слід звернути увагу ще й на динамічні ряди, адже це послідовність упорядкованих показників, які характеризують зміну явищ і процесів в часі. Аналіз динамічних рядів дозволяє за допомогою системи показників виявити і оцінити тенденції та закономірності зміни явищ і процесів.

Розрізняють інтервальні та моментні ряди динаміки. Інтервальні – це ті в яких рівні висвітлюють величину явища за певний проміжок часу, а моментні – це де рівні висвітлюють величину явища на певну дату.

Слід зазначити, що достовірні висновки можна отримати лише тоді, коли дотримуються правил формування динамічних рядів, зокрема: порівнянність рівнів ряду; включення в ряди динаміки однорідних показників; обґрунтований вибір тривалості періоду дослідження; неперервність динамічного ряду, тобто недопустимість; відсутності показників за окремі періоди [1, с. 10].

Література:

1. Економічний аналіз: Навч. посіб. / Черниш С.С – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.
2. Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болюх, В.пЗ. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.
3. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз : навчальний посібник / – Вінниця : ВНТУ. 2013, – 85 с.

Запарова І. Р. – студентка

Науковий керівник – Уманська В. Г.

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Нині економічний аналіз хоч і є вагомим інструментом в дослідженні економічних процесів підприємства, виявленні впливу факторів на виробництво та знаходження невикористаних резервів і розробки відповідних рішень, проте його